

Groeiend aantal producenten isolatieglas laat KOMO los

Met KOMO beschikt Nederland over een uniek kwaliteitssysteem voor het snel en laagdrempelig toepassen van producten in de bouw. Zeggen de voorstanders. Tegenstanders vinden het KOMO-productcertificaat kostbaar en overbodig geworden nu ze, mede vanwege de verplichte CE-markering, eigen, inhoudelijk vergelijkbare kwaliteitssystemen hanteren. Onder producenten van isolatieglas groeit het aantal tegenstanders en gerenommeerde merken laten KOMO los. Een toelichting op de verschillende kijk op het borgen van kwaliteit. We peilen de meningen.

De belangrijkste Nederlandse producenten van isolatieglas zijn 'de grote vier' - AGC, Pilkington, Saint-Gobain en Scheuten Glas - en 'de kleinere spelers' Acon Glas, Ben Evers Glasindustrie, Glas Ockels, Smits Isolatieglas, Stolker Glas en Quick glas. Andere belangrijke spelers op onze markt zijn Duitse producenten zoals Euroglas, Hero Glas, Interpane, Nowak, Semco Glas en Teuto Glas. Ook zijn er handelsbedrijven die isolatieglas, al of niet onder private label op de markt brengen, zoals Glasgroep Spliet & de Waal Buchsbaum, Steinfurt Glas, Timmermans Hardglas en Van Noorden Glas. Tot voor kort beschikten de meeste van deze producenten en aanbieders over KOMO.

**Isolatieglas-
productie bij**

**AGC Eijkelkamp
in Goor.**

Foto: Vapro

Transparante bouw?

KOMO is een privaat kwaliteitskeurmerk voor de bouw dat wordt beheerd door Stichting KOMO. Het achterliggende

systeem heeft eisen uit de Nederlandse bouwregelgeving, het Bouwbesluit, vertaald naar zogenaamde beoordelingsrichtlijnen. Voldoet een product, proces, systeem of dienst aan een dergelijke BRL, dan biedt dit, aldus KOMO: 'de zekerheid dat aan de eisen is voldaan; een bewijs voor snelle toepassing in de Nederlandse bouw.'

Met de komst van CE-markering voor bouwproducten - sinds 1 juli 2007 van toepassing op dubbelglas, maar inmiddels verplicht voor alle glasproducten - leek het pleit voor KOMO beslecht. Waarom aan de ene kant, gestimuleerd door de Europese Unie, de handelsbelemmeringen wegnemen zodat één gezamenlijke markt ontstaat, terwijl aan de andere kant een specifiek Nederlands keurmerk juist barrières lijkt op te werpen voor buitenlandse toetreders? KOMO wist, en weet, zich echter te handhaven met de volgende argumentatie. 'Het CE-label geeft eigenschappen die te maken hebben met de mechanische sterkte, stabiliteit, brandveiligheid, geluidshinder, gezondheid, milieu en energiebesparing op een eenduidige wijze weer. Hierdoor kunnen bouwproducten uit EU-landen, zoals dubbelglas, gemakkelijker met elkaar vergeleken worden en is het eenvoudiger om in andere landen je waar aan de man te brengen, zonder dat er dubbele controles aan de grens plaatsvinden. Verschil met KOMO is dat CE alleen betrekking heeft op bouwproducten an sich, terwijl KOMO bouwproducten en bouwdelen in hun toepassing certificeert. Bovendien vraagt CE doorgaans een eigen fabrikant verklaring, oftewel controle op basis van eigen systemen, terwijl bij KOMO die controle altijd door een externe deskundige plaatsvindt', aldus KOMO.

'Nieuw CE-label'

Om het plaatje compleet te maken: vanaf volgend jaar krijgt CE een (nog) zwaardere status: per 1 juli 2013 wordt het nieuwe CE-label een verplichte DOP (opgave van prestaties van het product bij de uitlevering). Dit verandert volgens directeur Lodewijk Niemöller van Stichting KOMO echter niets aan de toegevoegde waarde van het KOMO keurmerk. 'In Nederland wordt het CE-label al veel gebruikt, maar in andere Europese landen wordt het systeem soms totaal genegeerd', licht hij toe. 'Daarom heeft de Europese Commissie besloten om de tot nu toe geldende Richtlijn Bouwproducten vanaf 1 juli 2013 om te zetten in een Bouwproductenverordening die rechtstreeks van kracht is in alle EU-landen. Omdat Nederland de Europese Richtlijn Bouwproducten al had omarmd,



verandert er fundamenteel niet zoveel. Toch heerst er in de markt aardig wat verwarring over het 'nieuwe CE-label'. Het probleem is ontstaan in de toelichting op het nieuwe Bouwbesluit. Daarin stond vermeld dat opdrachtgevers geen private keurmerken meer mochten vragen, in aanvulling op CE. Gelukkig heeft toenmalig minister Donner dat tijdens de behandeling in de Tweede Kamer teruggedraaid. Andere keurmerken blijven voor private opdrachtgevers aanvullend mogelijk als de zekerheid en toegevoegde waarde voor de afnemer wordt verhoogd.'

In een reactie hierop geeft André Piers van TÜV Rheinland, internationaal leverancier van technische diensten voor kwaliteit en veiligheid, aan dat de toegevoegde waarde van KOMO 'certificatie van een product in zijn toepassing' lang niet altijd geldt en zeker niet voor BRL 2201 en 2202 voor isolatieglas. Piers: 'Filter eens alle CE normen uit de BRL 2201/2202, wat blijft er dan over om op af te geven? Feitelijk is het niets meer en minder dan dat een derde partij met een door partijen afgeschermd document CE herhaalt, maar deze wel auditeert. Het over de schouder meekijken is het enige verschil; plus natuurlijk de extra kosten, die aanzienlijk hoger zijn dan die voor CE alleen.'

AGC gaat voor BENOR

Transparantie en toegevoegde waarden of niet, van de vier grote isolatieglasproducenten hebben AGC in 2010 en Scheuten per 1 april 2011 afscheid genomen van KOMO en ook Spliet & De Waal is al eerder met het keurmerk op dubbelglas gestopt. Ontstaat er schoorvoetend een situatie waarbij Nederlandse fabrikanten het keurmerk loslaten, terwijl buitenlandse aanbieders – oftewel (Duitse) bedrijven waarvoor de Nederlandse glassector tien jaar terug met KOMO nog een handige drempel in huis dacht te hebben – het nog steeds blijven omarmen?

AGC was de eerste die met KOMO stopte. Jos van Sonsbeek, directeur Sales & Marketing van AGC Flat Glass Nederland legt uit waarom het concern deze keuze heeft gemaakt. 'Met de komst van CE-markering per 1 maart 2007 kwam er een wettelijke basis voor de kwaliteitsbeheersing van de prestaties van dubbelglas. Dit betekent dat glasproducenten en verwerkers de controles op vrijwillige basis, zoals KOMO, konden laten vervallen en toch de kwaliteit konden garanderen. De meeste glasleveranciers besloten om



Pilkington heeft er bewust voor gekozen om naast de minimale eisen voor de CE-markering ook nationale keurmerken te handhaven.

KOMO te handhaven. Ook wij besloten om deze controles te behouden, maar dit voortaan door een ander, internationaal opererend instituut te laten uitvoeren; hetzelfde instituut die ook de audits bij AGC uitvoert voor het verkrijgen en behoud van CE-markering. De keuze voor een internationaal instituut is mede gestoeld op de vertegenwoordiging van de vele AGC productielocaties in heel Europa, waarvan 22 met CE-level 1 certificering voor isolatieglas. Dit instituut, BCCA uit Brussel, is een Notified Body en behoort daarmee tot de groep van de hoogste keuringsautoriteiten binnen de EG. De onafhankelijkheid van BCCA geeft de gebruiker hiermee de zekerheid dat aan het verkregen certificaat geen commerciële aanpak ten grondslag ligt.'

'CE-markering beschouwen wij net als KOMO als productcertificaat, dat wordt afgegeven ná controle door een extern instituut', vervolgt Van Sonsbeek. 'Beide verwijzen naar de norm NEN-EN 1279 en declareren de U-waarde van een dubbelglassamenstelling. CE-level 1 gaat bovendien wat verder dan alleen het beoordelen van bouwproducten, kijk bijvoorbeeld naar de brandwerende producten, die moeten in hun toepassing worden beoordeeld. Naast de CE-certificaten hebben we ook een BENOR-certificaat op ons dubbelglas. Dit certificaat dient als aanvulling op onze CE. In dit certificaat wordt de samenstelling van het dubbelglas omschreven en niet alleen de Ug-waarde, maar ook uit welke materialen deze

>> Groeiend aantal producenten isolatieglas laat KOMO los

samenstelling kan bestaan en aan welke norm het materiaal voldoet. Daarnaast is een beschrijving van het productieproces opgenomen. BCCA houdt toezicht op de productie en de productiecontrole via jaarlijkse audits, periodieke controles van de zelfcontroleregisters en controleproeven in een extern laboratorium. Kortom, met CE-markering en het BENOR-certificaat hebben we de kwaliteit van dubbelglas meer dan gewaarborgd. KOMO voegt daar voor ons niets aan toe. We hebben dit wel uit moeten leggen aan de markt, maar in de kleine twee jaar zonder KOMO hebben we hier qua afzet geen enkele hinder van ondervonden.'

De directeur Sales & Marketing voert nog een argument aan: 'De isolatiewaarde van een ruit wordt uitgedrukt in een U-

waarde (W/m²K)). Door Europese regelgeving en de invoering van CE-markering in 2007, waarbij enkel en alleen verwezen wordt naar U-waarden, is deze notatiewijze wettelijk de juiste. Dit werd ook bekrachtigd door de subsidieregeling op dubbelglas in 2009, waarbij de subsidie alleen werd verleend op basis van een bepaalde U-waarde en niet een HR-classificatie. Wanneer de isolatiewaarde van een ruit volgens het KOMO-principe wordt gecodeerd, is het niet duidelijk welke U-waarde exact is behaald', aldus Van Sonsbeek.

Scheuten gaat voor TÜV Rheinland

Ook Scheuten gaat verder zonder KOMO. Paul Heiligers, Director Glass Benelux van Scheuten: 'Scheuten is CE-gecertificeerd op niveau AOC-1. Dit betekent dat een onafhankelijke externe deskundige regelmatig controles uitvoert. In ons geval gebeurt dit door TÜV Rheinland. De interne controles volgens het KOMO-keurmerk blijven gewoon gehandhaafd. Op deze manier hebben wij onze productkwaliteit geborgd. Ons internationale karakter en de Europese normontwikkeling van de laatste jaren geeft aanleiding om op landelijk niveau geen extra keurmerken meer te gebruiken. Uiteraard zijn wij ook ISO9001 gecertificeerd. Overigens is het zo dat bijna elk land zijn eigen keuringssysteem heeft, denk aan CEKAL in Frankrijk. Actief zijn in meerdere landen betekent meerdere certificaten voor hetzelfde, met alle (kosten)gevolgen van dien. Belangrijk is verder dat Scheuten zich houdt aan de richtlijnen voor het stempelen van de juiste HR classificatie, ondanks dat we geen KOMO meer hebben.'

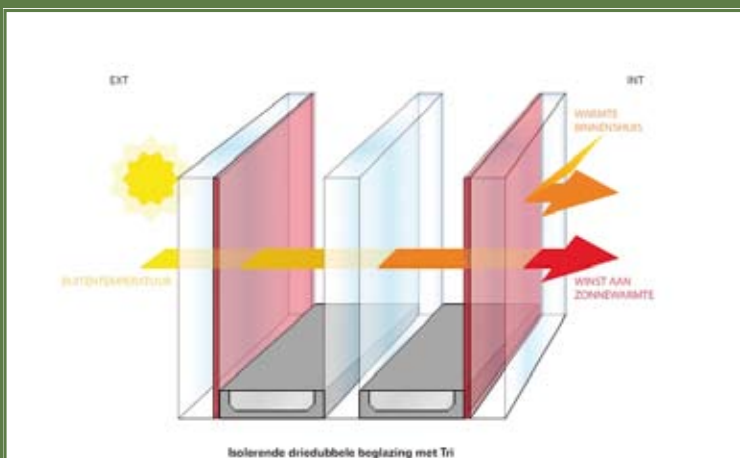
Pilkington gaat voor KOMO en BENOR

Pilkington Benelux is het niet eens met AGC en Scheuten en geeft in een reactie aan dat het vergelijken van KOMO met CE feitelijk onjuist is. Roman Abrahams van de Technical Advisory Service van Pilkington Benelux: 'Het CE-label is een eigen verklaring van de producent waarvoor éénmalig initiële testen bij een notified body voor gedaan moeten worden voor bepaalde eigenschappen, ieder bedrijf kan zelf een CE-label maken. KOMO-productcertificaten kunnen niet zelf gemaakt worden en die worden alleen door Kiwa afgegeven na eerst controle van alle éénmalige initiële testen en aanvullend periodieke audits met sampletesten. Het KOMO-productcertificaat garandeert dus dat het product recent is beproefd en de producent recent gecontroleerd, terwijl voor het CE-label geen nieuwe test plaatsvindt zolang het product niet wijzigt.'

Pilkington heeft met de invoering van de CE-markering er bewust voor gekozen om naast de minimale eisen voor de CE-markering ook nationale keurmerken te handhaven.

HR3: KOMO voor triple beglazing

Binnenkort publiceert Kiwa de nieuwe BRL 2207 voor zonwerend en/of warmtereflecterend HR3 beglazing. Met de komst van deze nieuwe BRL voor Triple beglazing zal het straks mogelijk zijn om triple beglazing te voorzien van het KOMO-keurmerk. Voor de HR3 aanduiding dient het tripleglas minimaal een U-waarde van 0,7 W/m²K te behalen en een minimale ZTA van 40 procent (conform de eisen voor passiefhuizen) bij een referentieopbouw 4(12)4(12)4. Voor zonwerend HR3 glas mag de ZTA maximaal 40 procent te zijn bij een referentieopbouw 6(12)4(12)4. De BRL stelt onder andere hoge eisen aan de visuele kwaliteit van HR3 glas. Zo worden er strenge eisen gesteld aan het niet parallel lopen van de beide afstandhouders. Dit is wellicht niet van invloed op de duurzaamheid, maar wordt wel door de gebruikers als erg storend ervaren, wanneer beide afstandhouders niet gelijk lopen in een ruit. De BRL ligt nu nog intern ter controle, maar wordt verwacht einde van dit eerste kwartaal gepubliceerd te worden. Er is al veel belangstelling getoond voor dit nieuwe keurmerk, met name uit landen waar veel triple wordt toegepast, zoals Duitsland. In tegenstelling tot HR++ heeft KOMO de HR3 aanduiding wel als merk geregistreerd.

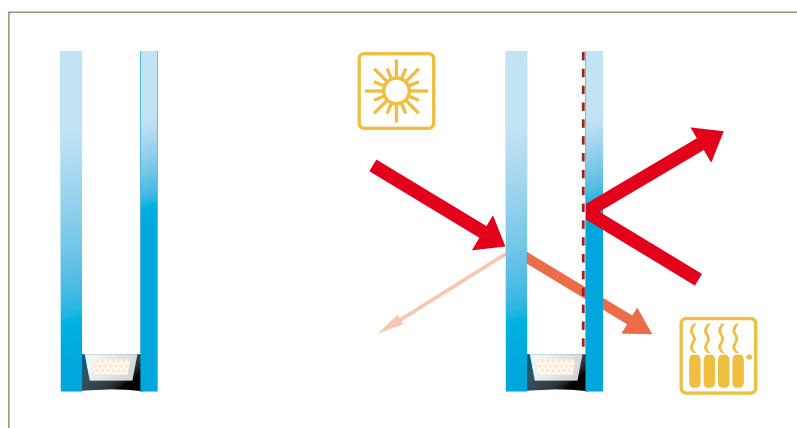


Doorsnede van de isolerende werking van triple glas, AGC tri. Illustratie: AGC

Abrahams: 'Naast de verplichte CE-markering hebben de producten van onze beide productielocaties in Enschede en Maastricht zowel het Nederlandse KOMO-productcertificaat als het Belgische BENOR-productcertificaat. Dit past precies in het TQM-traject (Total Quality Management) dat Pilkington hanteert. Vanuit de kwaliteitsgedachte betekent dit dat beide productielocaties drie keer per jaar door inspecteurs van Kiwa voor het KOMO-certificaat bezocht worden en aanvullend twee keer per jaar inspecteurs van TuV Rheinland in opdracht voor het BENOR certificaat langs komen.'

Naast de kwaliteitsgedachte is er voor Pilkington ook vanuit de marktgedachte een bewuste keuze om beide certificaten in stand te houden. Voor Nederland heeft het KOMO-merk zowel in de bouw als bij de consument een sterke naam. Daarnaast stelt de BRL voor dubbelglas aanvullende eisen ten opzichte van de al verplichte eisen volgens CE. Bijvoorbeeld voor de visuele kwaliteit. Daar waar CE het aan de producent overlaat de visuele toleranties te bepalen, stelt de BRL voor het KOMO-keurmerk duidelijke eisen. 'Denk hierbij aan het maximale randverloop in hoogte of vervuilingen in de spouw', zegt Abrahams, 'maar ook een UV-belastingstest voor polysulfide randafdichting wordt gevraagd. Zaken die niet geregeld worden vanuit de Europese productnormen, maar wel in de BRL staan als eis en ook afgestemd zijn op de in Nederland gebruikelijke plaatsingsmethoden zoals bijvoorbeeld een sponninghoogte van 17 millimeter. Ook heeft de afnemer naast de zekerheid dat nog recent de producten zijn beproefd, een vast loket voor eventuele klachten. Komt een afnemer er niet uit met een producent of heeft die een klacht, dan kan de afnemer direct terecht bij Kiwa. En Kiwa kan zelfs overgaan tot het intrekken van het certificaat.'

Hetzelfde geldt volgens Pilkington voor het in stand houden van het BENOR-certificaat voor de Belgische markt. Abrahams: 'De afnemer heeft de zekerheid dat de producten en productielocaties periodiek gecontroleerd worden en is bekend met het certificaat en de certificatie-instelling BCCA. Anders dan bij KOMO stelt het BENOR-certificaat geen aanvullende eisen op productniveau, maar wordt ook het kwaliteitssysteem en het productiecontrolesysteem van de producent dat vastgelegd is voor CE, periodiek gecontroleerd en getoetst. Ook worden er testruitjes opgestuurd om te beproeven conform EN 1279-6 op onder andere de gasvulgraad. Wij verwachten dat het KOMO-merk voor isolatieglas een nieuwe impuls zal krijgen met de komst van KOMO voor HR3 (Triple) beglazing (zie kader) en hebben dan ook actief meegewerkt aan deze nieuwe BRL.'



De isolerende werking van HR glas, voorzien van Low-E coating, in vergelijking tot gewoon dubbelglas. Illustratie: Pilkington

HR of Ug-waarde?

Linksom of rechtsom, isolatieglas zal altijd CE-gemarkeerd moeten zijn en de kwaliteit ervan dient te worden geborgd, al of niet via KOMO. Lijkt deze tweedeling, mits goed uitgelegd, weinig gevolgen te hebben voor de keuzes die de markt maakt, de verwarring over HR-classificatie is er wel door vergroot. Die verwarring heeft alles te maken met het wijzigen van de definitie van de HR-classificatie voor onder KOMO geproduceerd isolatieglas. Bedrijven met KOMO zijn inmiddels over op deze per 1 juli 2008 ingevoerde nieuwe aanduidingen voor HR, HR+ en HR++ glas; bedrijven zonder KOMO zijn hier vrij in. Hierdoor kunnen producten met dezelfde technische eigenschappen – en dat name de isolatiewaarde – van een andere HR benaming zijn voorzien. Dat zorgt onnodig voor verwarring en gaat ten koste van het sterke merk dat HR glas is. Blijft over het conform CE exact vermelden van de Ug-waarde. Andre Piers van Tüv Rheinland verwoordt dit tot slot aldus: 'Voor elke afnemer van isolatieglas is de Ug-waarde bij CE-verklaring knalhard. Onder publiekrechtelijk kader, exact en specifiek op 0,1 nauwkeurig, terwijl er bij HR tal van tot ranges zijn. Een hardere belofte dat 'het klopt' inclusief de publiekrechtelijke productaansprakelijkheid en -risico's bestaat er niet.' <

